

การพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาบาลีโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก*

DEVELOPMENT OF PALI READING SKILLS USING ACTIVE LEARNING CONCEPTS

พระมหาทรงวิทย์ วริทธิธายี (ศิริ)

Phramaha Songwit Warithithayi (Siri)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author's Email: Phramhathrngwithywiththithayi@gmail.com

วันที่รับบทความ : 28 กันยายน 2568; วันแก้ไขบทความ 30 กันยายน 2568; วันตอบรับบทความ : 2 ตุลาคม 2568

Received 28 September 2025; Revised 30 September 2025; Accepted 2 October 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่านโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อ่าน ฟัง คิดอย่างลุ่มลึกที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินผู้เรียนร่วมกัน ซึ่งบทบาทของอาจารย์ผู้สอน คือ ให้ความสำคัญกับนักศึกษาภาษาบาลีเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะด้านการอ่านกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างชัดเจนเพื่อเน้นกับการนำไปใช้ประโยชน์กับนักศึกษาภาษาบาลีในส่วนของเนื้อหา รวมถึงบทบาทนักศึกษาภาษาบาลี คือ การเตรียมตัวเกี่ยวกับภาษาไทยและเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาบาลี อักษรบาลี สระ และพยัญชนะ รวมถึงการฝึกทำความเข้าใจต่อการเรียนภาษาบาลี ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การทำความเข้าใจกับเนื้อหาไวยากรณ์บาลี 2) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอักษรบาลี สระบาลี และพยัญชนะบาลี 3) การเลือกวิธีการ

Citation:

* พระมหาทรงวิทย์ วริทธิธายี (ศิริ). (2568). การพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาบาลีโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 3(6), 94-110.

Phramaha Songwit Warithithayi (Siri). (2025). Development Of Pali Reading Skills Using Active Learning Concepts. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(6), 94-110.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

อ่านพยัญชนะ สระ นิคคหิต และอ่านจุดพินทุ์ที่บได้พยัญชนะ 4) ขึ้นทบทวนวิธีการอ่าน และ 5) แปลความหมายของศัพท์

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน, การเรียนรู้เชิงรุก, ทักษะด้านการอ่าน

Abstract

This academic article aims to organize teaching and learning to promote reading skills using the active learning concept. It was found that The learning process allows learners to read, speak, listen and think deeply, emphasizing higher-order thinking skills such as analysis, synthesis and collaborative assessment. The role of the teacher is to give importance to Pali language students in organizing teaching and learning activities that promote reading skills and clearly allocate time for teaching and learning activities. To emphasize the use of Pali language students in the content, including the role of Pali language students, namely, preparing about the Thai language and learning more about Pali, Pali letters, vowels and consonants. Including training to understand the study of Pali language, consisting of 5 steps: 1) Understanding the content of Pali grammar, 2) Studying basic knowledge about Pali letters, Pali vowels and Pali consonants. 3) Selecting the method of reading consonants, vowels, nikkahit and reading the dots under the consonants. 4) Reviewing the reading method and 5) Interpreting the meaning of the words.

Keywords: Teaching management, active learning, reading skills

บทนำ

การอนุรักษ์พระพุทธศาสนาเริ่มต้นจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติ ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นการเรียนรู้ผ่านศีล สมาธิ ปัญญา เรียกว่า ไตรสิกขา นอกจากนี้หน้าที่หลักของพุทธบริษัท 4 เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานสำคัญต่อการดำรงอยู่แห่ง พระพุทธศาสนาและการสนับสนุนบทบาทของพระสงฆ์ในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเผยแผ่การปฏิบัติหลักธรรมคำสอนและการเจริญจิตภาวนา รวมถึงการเรียนรู้และทำความเข้าใจ

เข้าใจในพระไตรปิฎก หลังจากนั้นนำมาสร้างเป็นหลักสูตรพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม และเกิดศีลธรรม ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลริเริ่ม อาจเป็นการริเริ่มด้วยตนเองหรือจากการช่วยเหลือของผู้อื่น ในการวินิจฉัยความต้องการเรียนของตน การตั้งเป้าหมายในการเรียน จัดหาแหล่งความรู้ที่เป็นตัวบุคคล หรือแหล่งความรู้อื่นสำหรับการเรียนของคน เลือกและใช้กลยุทธ์ในการเรียนที่เหมาะสมและประเมินผลที่ได้รับจากการเรียนของตน กระบวนการนี้เกิดขึ้นโดยมีผู้ช่วยที่หลากหลาย เช่น ผู้สอน ผู้ให้คำปรึกษา ผู้รู้ และเพื่อนร่วมงาน ซึ่งในกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนจะแตกต่างกันไปจาก กระบวนการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้สอน (Knowles, 1975) ซึ่งในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สืบเนื่องจากระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อบริการวิชาการแก่บุคคลในสังคมปัจจุบันในทุกเพศทุกวัย จนทำให้เกิดมีทางเลือกทางการศึกษามากมายที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาทั่วไป ทั้งนี้การเรียนการสอนประกอบด้วยองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 3 ประการ คือ (1) มีหลักสูตร (2) มีครูสอน และ (3) มีนักเรียน

การจัดการเรียนการสอนภาษาบาลีในปัจจุบันพบว่าปัญหาการเรียนภาษาบาลีนั้น บางสำนักศาสนศึกษามีครูแต่ไม่มีนักเรียน บางสำนักศาสนศึกษามีนักเรียนแต่ไม่มีครู หรือบางสำนักศาสนศึกษาไม่มีทั้งครูและนักเรียน จึงจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบให้เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาไม่ได้ แม้กระทั่งบางสำนักฯ ปรากฏมีทั้งครูและนักเรียนก็จริง แต่เมื่อดำเนินจัดการการเรียนการสอนไปแล้วกลับพบอุปสรรคปัญหามากมาย เช่น ปัญหาของนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนที่เป็นสามเณรนั้น ปัจจุบันมีพื้นฐานการอ่านเขียนภาษาไทยอ่อนกว่ามาตรฐานมาก ชนิดที่ว่า “อ่านไม่ค่อยจะได้ เขียนไม่ค่อยจะถูก” จึงต้องนำมาปรับพื้นฐานการอ่านการเขียนภาษาไทยกันใหม่เพื่อให้สะดวกต่อการเรียนพระบาลีให้ดียิ่งขึ้น หรือนักเรียนบางท่าน เรียนไปเรียนไปกลับเลิกเรียนกลางคัน หรือนักเรียนบางท่านมีความตั้งใจจริง มีศรัทธาอยากเรียนศึกษาพระบาลีอย่างจริงจัง แต่มีพัฒนาการช้ากว่ามากในการเรียนพระบาลี ครูอาจารย์จึงต้องจัดห้องเรียนเพิ่มให้ใหม่เพื่อสอนวิชาการบาลีเสริมเติมให้ต่างหาก ทั้งนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพในการเรียนพระบาลีให้ได้ผลแก่นักเรียนนั้น ดังนั้น การพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษาภาษาบาลี จึงเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นส่งเสริมทักษะการอ่านของนักศึกษาภาษาบาลีชั้นประโยค 1-2 เพื่อเป็นแนะแนวทางการอ่านภาษาบาลีอักษรไทยนั้น มี 4 องค์ประกอบสำคัญคือ (1) สระ 8 ตัว (2) พยัญชนะ 32 ตัว (3) นิคคหิต (อ) และ (4) สัญลักษณ์

(จุดพินทุ์ที่บิตั้พัยัญชนะ) นักศึกษาผู้ต้องการอ่านภาษาบาลี จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้และความเข้าใจใน 4 องค์ประกอบสำคัญ เพื่อให้ได้ฐานในการอ่านภาษาบาลีที่ถูกต้อง อันจะเป็นอุปการะต่อการเขียนภาษาบาลีได้อย่างถูกต้องตามลำดับ

ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพในการเรียนการสอนให้ได้ผลแก่ผู้เรียนนั้น ซึ่งผู้เรียนต้องมีความกระตือรือร้นจากการลงมือปฏิบัติที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาบนพื้นฐานทฤษฎีกลุ่มสร้างความรู้ (วัชรา เลาเรียนดี, 2560) โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือ บทบาทในการเรียนรู้ คำนี้ถึงความเหมาะสมและผลประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนควรได้รับ และมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างอง่างต้นตัว คือ การมีส่วนร่วมที่ผู้เรียนเรียนรู้เป็นผู้จัดกระทำต่อสิ่งเร้าจากการมีส่วนร่วมอย่างต้นตัวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงได้ดี ควรเป็นการต้นตัวอย่างรอบด้านทั้งด้านกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (ทศนา เขมมณี, 2546) รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายโดยความร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกันควรต้องพยายามลดบทบาทในการสอน และลดการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่ไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นและอง่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็็นสืบหา ค้นหา สืบเสาะนำมา แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น โดยการพูดการเขียนการอภิปราย (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561) เพื่อให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น โดยพูด อ่าน เขียน การอภิปราย สะท้อนคิดผู้เรียนต้องกระบวนการคิดขั้นสูงเช่นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า มีความร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจชีวิตจริง จากประสบการณ์สถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองจนการเรียนรู้มีความหมาย รวมทั้งการตัดสินใจว่าสิ่งใดมีคุณค่าในการเรียน มีแรงจูงใจภายในที่จะช่วยให้ เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียน มีความตั้งใจอย่างต่อเนื่องที่จะทำภาระงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ดังนั้น แนวทางการศึกษาภาษาบาลีในรูปแบบใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน โดยที่ผู้ศึกษาสามารถเรียนรู้ภาษาบาลีผ่านการรักษารากศัพท์แก่นคำความหมายตามแบบประเพณี นิยมที่โบราณอาจารย์ได้วางเป็นแนวทางไว้โดยมีจุดหมายเพื่อรักษาคำสอนเป็นสำคัญจึงทำให้ผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีอริอุรักรัษพระพุทธศาสนาด้วยการศึกษาภาษาบาลีในฐานะเป็นเครื่องมือช่วย

ทำหน้าที่รักษาคำสอนของพระพุทธเจ้า ดังนั้นการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาบาลี จากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์เกี่ยวกับภาษาบาลี เรื่อง วิธีการอ่านภาษาบาลี สระบาลี พยัญชนะบาลี วิธีการสอนนิคคหิต คือ “อ” (อัง) และวิธีการอ่านจุดพินทุที่บได้ พยัญชนะ “.” ที่ผ่านทางสายตาเพื่อค้นหาข้อความในการสร้างความเข้าใจ ค้นหาเนื้อหาสาระและความสำคัญของจุดมุ่งหมายของการอ่าน มุ่งเน้นด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาภาษาบาลีโดยตรงในชั้นเรียนผ่านการพัฒนาการอ่านภาษาบาลีอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาในตัวมนุษย์จะเน้นที่การพัฒนาคน เพราะว่าเมื่อคนพัฒนาแล้วจะส่งผลต่อการพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและเป็นการพัฒนาที่ทำให้เกิดผลของการพัฒนาอย่างแท้จริง เป็นหมายของการพัฒนา คือ การปลดปล่อยตนเองให้พ้นจากความทุกข์ทั้งทางกายและทางจิตใจ โดยการให้ความสำคัญกับความสุขทางจิตใจอันเกิดจากอิสรภาพที่พึ่งตนเองได้และความเข้มแข็งของบุคคลและสังคม ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นระดับการพัฒนาประการหนึ่ง และหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เป็นเครื่องพัฒนาคนให้มีความเจริญขึ้น คือ ภาวนา 4 ประการ ได้แก่ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2550) 1) กายภาวนา หมายถึง การพัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้ง 5 ด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณที่ไม่ให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงาม ให้กุศลธรรมเสื่อมสูญ การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2) สीलภาวนา หมายถึง พัฒนาการประพฤติการฝึกอบรมศีลให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีเกื้อกูลแก่กัน 3) จิตตภาวนา หมายถึง การฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็งมั่นคง การเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตา กรุณา ขยันหมั่นเพียร อุตุน มีสมาธิและสติขั้น เบิกบาน เป็นสุขผ่องใส เป็นต้น 4) ปัญญาภาวนา หมายถึง การพัฒนาปัญญาการฝึกอบรมปัญญาให้รู้ เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะ สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ ทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลดปล่อยพ้นจากความทุกข์แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา

การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ การเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน มีการควบคุมตัวเองในระดับสูง ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครอบคลุมกระบวนการแก้ไขปัญหา อาจจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มเล็ก ๆ การสอนจะมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการสื่อสาร (Bonwell & Sutherland, 1996) เกิดความสุขในการเรียนเกิดทัศนคติในการทางบวกในการเรียน ได้ทำงานกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 10 ประการ ดังนี้

- 1) เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปใช้ประยุกต์ใช้
 - 2) เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้
 - 3) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 4) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
 - 5) ผู้เรียนเรียนรู้จากการรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และหน้าที่
 - 6) กระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก
 - 7) กิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง
 - 8) กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ และความคิดรวบยอด
 - 9) ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 10) ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุป
- และ เยาวเรศ ภัคดีจิตร (2557) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

- 1) เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมองได้แก่ การคิดแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
- 2) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3) ผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้
- 4) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน

- 5) ผู้เรียนเรียนรู้รับผิดชอบร่วมกันในการทำงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 6) เป็นกระบวนการสร้างสรรค์สถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พุด ฟังคิดอย่างลุ่มลึกผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 7) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง
- 8) เปิดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสารหรือหลักการความคิดรวบยอด
- 9) ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
- 10) ความรู้เกิดจากประสบการณ์การสร้างองค์ความรู้และสรุปทเรียนของผู้เรียน
ตั้งนั้นการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองว่าเป็นความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเกิดขึ้นด้วยตนเองของผู้เรียนเอง การพัฒนาในเรื่องของความรู้และความสามารถต่างๆของผู้เรียนเกิดขึ้นมาแล้วตั้งแต่ผู้เรียนยังไม่เข้าสู่ระบบโรงเรียน การพัฒนาการแนวคิดหลักของผู้เรียนอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2547)
 - 1) การเปลี่ยนแปลง เป็นการพัฒนาแนวคิดหลักที่มีการเปลี่ยนความเชื่อจากเดิมไปสู่แนวคิดใหม่ที่แตกต่างจากเดิมอย่างสิ้นเชิง เช่น ในสมัยโบราณมีแนวคิดที่ว่าโลกแบนและต่อมาได้มีการศึกษาแล้ว
 - 2) แนวความคิดที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมเข้าไปกับแนวคิดเดิมที่มีอยู่แล้วส่วนใหญ่เป็นแนวคิดที่มีลักษณะเดียวกัน เช่น ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสัตว์ว่าเคลื่อนไหวได้กินอาหารและขับถ่ายได้ขยายพันธุ์ได้ เมื่อผู้เรียนไปพบสัตว์อีกชนิดหนึ่งมีขน มีสองขามีปากแหลม ขันได้และมีผู้ให้ความรู้ว่าเป็นสัตว์ชนิดนี้ คือ ไก่ ผู้เรียนก็เกิดแนวคิดหลักขึ้นเพิ่มเติมว่าไก่ก็จัดเป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง
 - 3) ลักษณะที่เกิดจากการปรับแนวคิดเดิมเพียงเล็กน้อยโดยอาศัยข้อมูลที่ได้รับเข้ามาใหม่ เช่น ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับไก่แล้วมีลักษณะอย่างไร แต่เมื่อได้พบเห็นเปิดครั้งแรกก็ยังคิดว่า เป็นไก่

ทักษะด้านการอ่าน

การฝึกทักษะด้านการอ่านนั้นเป็นกระบวนการทางสมองที่จะต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับตัวอักษรนั้นหรือสัญลักษณ์ของประโยค คำ หรือ

ตัวสะกด ให้เกิดความหมายของประโยคเพื่อใช้ในการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้สอนกับผู้เรียน หรือการอธิบายความหมายของคำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับอักษร สระ พยัญชนะ และไวยากรณ์ ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การอ่าน คือ การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นองค์ความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น หรือเรื่องราวที่ต้องการสื่อความหมายตรงกันกับผู้เรียนได้เรียงร้อยไว้ ซึ่งผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับศัพท์หรือประโยคหรือบทต่าง ๆ ให้เกิดความรู้แล้วนำความรู้ ความคิดจากเนื้อหาให้เกิดสาระสำคัญเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้กระบวนการหลาย ๆ อย่างที่สามารถนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้จักคำ การเข้าใจ หรือการหยั่งรู้ความหมายของคำ ประโยค บทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง ความไพเราะของคำและมูลเหตุจูงใจจากการอ่านให้เกิดความหมาย ถือว่าเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นองค์ความรู้ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน การสอน การใช้ชีวิตประจำวัน การทำงาน และการสื่อสาร โดยเฉพาะการอ่านนั้นเป็นกระบวนการใช้ภาษาอย่างหนึ่งโดยการอ่านให้เกิดความสมบูรณ์ต่อกระบวนการของแต่ละขั้น แต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ละรายวิชา และประสบการณ์ของผู้สอน ประกอบด้วย การอ่าน การมองเห็นตัวอักษร การเข้าใจความหมายของตัวอักษร และการสร้างคุณค่าให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนของผู้เรียน จึงได้ชื่อว่า อ่านหนังสือเป็น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและทักษะด้านการอ่านภาษาต่าง ๆ นั้นเอง (พิทยา ลิ้มมณี, 2547)

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายของการอ่าน ลักษณะของการอ่าน และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระขึ้นอยู่กับผู้สนใจและผู้เกี่ยวข้องว่าจะให้ความหมาย การจับประเด็นอะไร ต้องการอะไรจากการอ่าน โดยผู้เขียนได้แบ่งลักษณะของการอ่าน ดังนี้

1) ลักษณะของกระบวนการ คือ การสร้างลำดับขั้นที่เกี่ยวกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค และข้อความที่ผู้อ่านสามารถบอกถึงความหมายของคำต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเข้าใจกับลักษณะของคำนั้น

2) การพัฒนาการ คือ การสอนให้ผู้เรียนได้อ่านเพื่อทำความเข้าใจเป็นหลักเบื้องต้นในการพัฒนาการของเด็ก เป็นจุดเริ่มต้นของเด็กแต่ละช่วงวัยผ่านกระบวนการสร้างสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เช่น การนิทานเพื่อให้เด็กได้อ่าน ใช้สัญลักษณ์แทนความหมายของคำ หรือใช้รูปภาพประกอบคำ เป็นต้น

3) ภาษาศาสตร์ คือ การสอนอ่านจะต้องทำความเข้าใจเบื้องต้นเป็นฐานที่เกิดขึ้นจากเสียงของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ รวมถึงหลักภาษา การใช้ภาษา และไวยากรณ์ เพื่อสร้างเป็นหลักการมาสอนอ่านและเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง เหมาะสม เกิดความหมายของคำได้อย่างชัดเจน

4) จิตวิทยาการศึกษา คือ การนำหลักจิตวิทยามาใช้เป็นส่วนสำคัญของการศึกษา เช่น การศึกษาพฤติกรรม การเข้าใจอารมณ์ ความคิด และลักษณะของคำ เป็นต้น การสร้างความพร้อมในการอ่านเพื่อการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้ เรียนภาษาต่าง ๆ ให้เกิดความสนใจ แรงจูงใจ การเสริมแรง เพื่อใช้เป็นฐานในการพิจารณาเกี่ยวกับการเรียนรู้การอ่านของภาษาต่าง ๆ เช่น ภาษาบาลี ภาษาศาสตร์ เป็นต้น

5) การศึกษา คือ การรู้จักเลือกใช้วิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมเกี่ยวกับวัย ช่วงวัย ลักษณะของภาษา และระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน นอกจากนี้พัฒนาการเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน เป็นการสร้างลักษณะของการอ่านแต่ละบุคคลโดยเริ่มจากการทำความเข้าใจ สระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และความหมาย

6) การจดจำ คือ การที่ผู้อ่านสามารถจดจำเรื่องราวต่าง ๆ แล้วนำกลับมาเล่าเรื่องให้ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งผู้อ่านแต่ละคนนั้นจะทำความเข้าใจความหมายของคำ รู้หน้าที่ของคำ และความหมายของคำ

ดังนั้นกระบวนการอ่านให้เกิดความเข้าใจ แปลความหมายจากตัวอักษร ลักษณะตัวสะกด วรรณยุกต์ สระ พยัญชนะ กลุ่มคำ ประโยค และเรื่องราว ดังที่ ราชบัณฑิตยสถาน (2552) การอ่านเป็นการว่าตามตัวหนังสือถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ ดังนั้นจะต้องสังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การพิจารณาการอ่านข้อความหรือการสร้างข้อความขึ้นเพื่อให้เกิดความหมายเป็นกระบวนการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมได้ดีเพียงใด การอ่านที่ดีจะต้องสร้างสิ่งเร้าทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นประสาทสัมผัสทางตา หู เมื่อนั้นเกิดการอ่านแล้ว เกิดความหมาย และการสื่อสารจากการอ่าน (มนธิรา ภูมิลี, 2557) ดังนั้นการอ่านจึงเป็นกระบวนการตอบสนองที่เกิดจากการสัมผัสตัวอักษร สัญลักษณ์ สระ วรรณยุกต์ เพื่อเกิดความเข้าใจความหมายของคหรือสัญลักษณ์ผ่านการแปลความหมายเกิดความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการอ่าน

ทักษะด้านการอ่านจึงถือว่าเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ ทั้งยังเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ เพราะฉะนั้นการอ่านจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพชีวิต เช่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การสร้างองค์ความรู้ การเพิ่มความรู้ในอาชีพ การเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ การพิจารณาวิถีนิจัย การเข้าใจกับเหตุการณ์ต่าง ๆ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น การสร้างความสนุกสนาน และการเข้าใจเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารนั้นจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ฝึกฝนในการอ่านอย่างสม่ำเสมอ ถือว่าเป็นการสร้างพื้นฐานในการอ่านที่ดีต่อความรู้กว้างขวางขึ้น (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2542) ดังนั้นการอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิต เพราะว่าการอ่านนั้นมีส่วนช่วยในการสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ผู้เรียนคนใดมีความสามารถในการอ่านหนังสือ อ่านภาษาเป็นพิเศษ จะมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพและในชีวิต เนื่องจากการอ่านหนังสือได้น้อยและอ่านแทรกอยู่ในกิจกรรมทุกประเภทในการสื่อสารซึ่งกันและกันจะต้องอาศัยหลักในการอ่านเพื่อทำความเข้าใจกับความหมาย เรื่องราว เหตุการณ์ (กานต์มณี ศักดิ์เจริญ, 2546)

สรุปได้ว่าการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการดำเนินชีวิตในการแสวงหาความรู้ ถือว่าเป็นทักษะที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาคคุณภาพชีวิต การพัฒนาสติปัญญา ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีองค์ความรู้หลากหลาย เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้การอ่านยังเป็นแนวทางให้เกิดความเพลิดเพลินอยู่ในความสุข จึงประกอบด้วย 3 ประการ คือ

1) ทักษะในการแสวงหาความรู้ เป็นทักษะที่ช่วยให้ผ่านเกิดความเข้าใจความหมายของคำ ลักษณะของการสื่อสาร และเกิดองค์ความรู้ให้ทุกคนประสบความสำเร็จอย่างองกาม

2) สร้างจุดมุ่งหมายในการอ่าน เป็นการสร้างสิ่งที่คาดหวังไว้ก่อนที่จะศึกษาค้นคว้าข้อมูลตามที่ต้องการทั้งยังเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของผู้อ่าน เพราะการอ่านจะช่วยให้ชดเชยอารมณ์ที่ขาดหายไป ได้ติดตามเรื่องราวนวนิยายเกิดความเพลิดเพลิน เกิดความคิดสร้างสรรค์ และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรวมถึงมีความเฉลียวฉลาดจากการสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้

3) สรุปประเด็นองค์ความรู้ใหม่ เป็นการสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากความรู้พื้นฐานจากความชอบ ความสนใจสิ่งใหม่ ๆ เกิดความคิดแตกฉานมากยิ่งขึ้น มีสุขภาพจิตที่ดี เกิดจินตนาการร่วมกับผู้เขียน และเปิดมุมมองที่กว้างไกลขึ้น

ทฤษฎีการอ่าน

การเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะด้านการอ่านจะต้องเริ่มศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี พัฒนาการของ Piaget (1962) ความรู้ คือ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเกิดปฏิกิริยาตอบสนอง ต่อสิ่งเร้า เช่น ตาหู ฟัง มอง คิด จิตจดจ่อ ปากอ่าน แล้วเกิดผลลัพธ์ในตัวผู้เรียนหลังจากนั้น ถ้าเกิดเหตุการณ์เดิมจะเป็นประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความคิดต่าง ๆ จากการทำปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า นอกจากนี้ กระบวนการอ่านที่เน้นพฤติกรรมการเรียนรู้ถือว่าการ เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยให้เกิดการเสริมแรงที่มีความเหมาะสมในการ ตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ประกอบด้วย 3 แนวคิด ดังนี้

1) การอ่านที่เน้นพฤติกรรมของการเรียนรู้ เป็นการอ่านที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีการจัดลำดับได้อย่างต่อเนื่องผ่านทักษะเบื้องต้นและทักษะที่มีความซับซ้อนแต่ทักษะที่เป็น พื้นฐานจะถูกหลอมรวมเข้าด้วยกันผ่านกระบวนการแยกแยะส่วนที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับอักษร และเนื้อหา หรือสัญลักษณ์

2) การอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับพฤติกรรมทุกอย่างจะต้อง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ประสบการณ์ในการเรียนรู้ การรู้จักสะสมความรู้ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นแนวทางในการสร้าง การเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมอย่างเหมาะสม

3) การอ่านที่เน้นพัฒนาการ เป็นการแสดงถึงความรู้ที่เกิดจากทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วงวัย การอ่านจึงเป็นการรับรู้ข้อมูลพื้นฐานจากพัฒนาการต่าง ๆ ตามความสามารถที่ นักเรียนแสดงออกในการอ่านเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาของผู้เรียนเป็นขั้นตอนอย่าง ชัดเจน

การอ่านภาษาบาลี

การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาบาลี จากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ เกี่ยวกับภาษาบาลี เรื่อง วิธีการอ่านภาษาบาลี สระบาลี พยัญชนะบาลี วิธีการสอนนิคคหิต คือ “อ” (อัง) และวิธีการอ่านจุดพินทุที่บไต้พยัญชนะ “.” ที่ผ่านทางสายตาเพื่อค้นหาข้อความใน การสร้างความเข้าใจ ค้นหาเนื้อหาสาระ และความสำคัญของจุดมุ่งหมายของการอ่าน มุ่งเน้น ด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาภาษาบาลีโดยตรงในชั้นเรียนผ่านการพัฒนาการอ่านภาษาบาลี อย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนภาษาบาลีไม่มีอักษรเป็นของตัวเอง เมื่อภาษาบาลีขยายไปสู่

ประเทศใด ก็ใช้อักษรของประเทศนั้น เช่น ประเทศพม่าใช้อักษรพม่า ประเทศศรีลังกาใช้อักษรสิงหล ประเทศอินเดียใช้อักษรเทวนาครี ประเทศยุโรปใช้อักษรโรมัน ส่วนประเทศไทยใช้อักษรไทย โดยแต่ละประเทศนั้นพยายามถ่ายทอดเสียงให้ใกล้เคียงกับภาษาบาลีมากที่สุด ในประเทศของเราเมื่อก่อนใช้อักษรขอมเขียนภาษาบาลี ต่อมาได้ใช้อักษรไทยปัจจุบันเขียนเป็นภาษาบาลีในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อคราวที่พระองค์ทรงให้ปริวรรตพระไตรปิฎกจากอักษรขอมพิมพ์เป็นอักษรไทยบาลีครั้งแรก จำนวน 39 เล่ม ซึ่งในปัจจุบันนี้ พระไตรปิฎกภาษาบาลีอักษรไทยมี 3 ฉบับ คือ (1) ฉบับสยามรัฐ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (2) ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ (3) ฉบับไทยรัฐ ของกรมการศาสนา ทั้ง 3 ฉบับดังกล่าวนี้มีจำนวน 45 เล่ม (พระมหาเทียบ สิริธรรมาภรณ์, 2547) โดยบรรจุนับจำนวนเล่มตามพุทธกิจครบ 45 พรรษา ดังนั้น ก่อนที่จะเรียนรู้วิธีการอ่านภาษาบาลีเบื้องต้น เห็นควรว่า ควรทำความเข้าใจกับอักษรไทยที่ใช้เขียนเป็นภาษาบาลีก่อน

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอักษรบาลี

คำว่า “อักษร” เป็นคำไทยสันสกฤต มาจากคำบาลีรวมกัน 2 คำคือ น+ขร ประกอบเป็น “อกฺขร” (อ่านเป็นคำไทยได้ว่า “อัก-ขะ-ระ”) แปลว่า ไม่สิ้นไปและไม่เป็นของแข็ง (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2538) ซึ่งมีข้ออธิบายดังนี้ คำว่า “ไม่สิ้นไป” หมายถึง อักษรนั้น สามารถใช้สื่อสารหรือบันทึกข้อความแทนการพูดได้อย่างไม่จบสิ้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ว่าจะนำอักษรมาเรียงร้อยใช้เขียนหรือถ่ายทอดด้วยคำจำนวนเท่าใด ส่วนคำว่า “ไม่เป็นของแข็ง” หมายถึง อักษรนั้น สามารถนำมาสื่อสารเพื่อให้เข้าใจตามเจตจำนงของผู้ส่งสาร ด้วยถ้อยคำหรือโวหารที่ละเอียดลึกซึ้งได้อย่างเหมาะสมและไม่ขัดข้อง (สุภาพรณ ฌ บางช้าง, 2538) ทั้งผู้ส่งสารผู้มีความเชี่ยวชาญชำนาญในการถกถ้อยร้อยเรียงอักษรนั้น ยังสามารถใช้เป็นถ้อยคำต่อบทสนทนากับผู้รับสารได้อย่างสิ้นไหลคล่องตัวอย่างไม่ติดขัดอีกด้วย ดังนั้น เสียงกิติ ตัวหนังสือกิติ จึงชื่อว่า “อักษร” (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2538) คำว่า “อักษร” นั้น ท่านใช้เป็นคำเรียกรวมทั้งสระและพยัญชนะ เพราะฉะนั้น เมื่อกล่าวถึงอักษรในที่ใด ฟังเข้าใจว่าในที่นั้น กล่าวยุบรวมได้ 2 กรณี คือ (1) หมายถึงทั้งสระและพยัญชนะ (2) หมายถึงสระก็ได้ หรือพยัญชนะก็ได้อักษรในภาษาบาลีมี 41 ตัว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สระ 8 ตัว และพยัญชนะ 33 ตัว (พระมหาเทียบ สิริธรรมาภรณ์, 2547)

สระบาฬี 8 ตัว

สระ แปลว่า เสียง, ออกเสียง, แล่น, เปล่ง, เป็นไปเอง (พันตรี ป. หลงสมบุญ, 2540) หมายถึง อักษรที่สามารถออกเสียงได้ตามลำพังตนเอง มีทั้งสิ้น 8 ตัว 8 เสียง คือ อ (อะ) อา อิ อี อุ อู เอ โอ สระ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า นิสสัย แปลว่า เป็นที่อาศัย ถามว่า เป็นที่อาศัยของอะไร ตอบว่า เป็นที่อาศัยของพยัญชนะ บรรดาพยัญชนะต้องอาศัยสระจึงออกเสียงได้ (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2538) หากไม่มีสระแล้ว พยัญชนะก็จะอ่านออกเสียงไม่ได้ เพราะพยัญชนะบาฬีทุกตัว จะมีเสียงเป็น “อัทธสระ” (อ่านสะกดแบบไทยว่า อัด-ทะ-สะ-หระ) คือมีเสียงเพียงครึ่งมาตรา หรือมีเสียงเพียงครึ่งเดียวของสระ อ (อะ) ดังนั้น เวลาจะอ่านตัวพยัญชนะแท้ ๆ เช่น ก ข ค ฆ ง (พยัญชนะที่มีจุด . (พินทุทีบ) ได้อักษรเป็นตัวกำหนดว่าพยัญชนะตัวนั้นมีเสียงครึ่งเดียวหรือเป็นตัวสะกด) ซึ่งไม่อ่านว่า กอ ขอ คอ ฆอ งอ ตามระบบการอ่านแบบไทย จึงไม่สามารถอ่านออกเสียงได้เต็มเสียงเป็น กะ ฆะ คะ ฆะ ะ ได้ ต่อเมื่อพยัญชนะได้อาศัยสระ คือมีสระเข้ามาประสมด้วยแล้ว ก็สามารถอ่านพยัญชนะได้เต็มเสียง ดังนี้

(1)	ก+อ=ก	อ่านว่า	กะ
(2)	ก+อา=กา	อ่านว่า	กา
(3)	ก+อิ=กิ	อ่านว่า	กิ
(4)	ก+อี=กี	อ่านว่า	กี
(5)	ก+อุ=กู	อ่านว่า	กู
(6)	ก+อู=กู	อ่านว่า	กู
(7)	ก+เอ=เก	อ่านว่า	เก
(8)	ก+โอ=โก	อ่านว่า	โก

จะสังเกตว่า เมื่อพยัญชนะคือ “ก” มีสระทั้ง ๘ เข้ามาประสมแล้ว สัญลักษณ์คือ . (พินทุทีบ) ได้พยัญชนะ ก นั้น ก็จะหายไป มีรูปเป็น ก กา กิ กิ กู กู เก โก แม้พยัญชนะตัวอื่นที่มีสระทั้งปวงเข้ามาประสมด้วยนั้น ก็มีหลักการเดียวกันนี้ อีกอย่างหนึ่ง เฉพาะสระ “อ” จะปรากฏรูปเมื่อเป็นสระลอย หรือไม่ปรากฏรูปเมื่อเป็นสระจม ก็ตาม ให้อ่านออกเสียงเป็น “อะ” ทุกกรณี เช่น อมต อ่านว่า อะ-มะ-ตะ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2561) กรณ อ่านว่า กะ-ระ-ณะ สรุปว่า สระทั้ง 8 ตัวคือ อ (อะ) อา อิ อี อุ อู เอ โอ มีคุณสมบัติโดยตรง 2 ประการ คือ (1) สามารถออกเสียงได้ตามลำพังตนเอง (2) ทำพยัญชนะให้ออกเสียงได้ ทั้งมี

คุณสมบัติโดยอ้อมคือ เป็นหน่วยเสียงที่ทำให้กำหนดพยางค์คำของภาษาบาลีได้ เช่น คำบาลีว่า อคาโร มี ๓ พยางค์คำคือ อะ-คา-โร เป็นต้น การเขียนสระบาลีทั้ง 8 ตัว ด้วยอักษรไทย สระทุกตัวจะปรากฏเป็นรูปสระลอยและสระจมดังนี้

1) สระลอย หมายถึง สระล้วน ๆ ที่ไม่มีพยัญชนะตัวใด ๆ เข้ามาประสมอยู่ด้วย สังเกตได้จากการมี อ อักษรปรากฏอยู่ด้วยเสมอ (โดยมากจะเขียน อ อักษรเป็นสระนำคำศัพท์) เช่น คำศัพท์บาลีว่า อคาร (อะ-คา-ระ), อาภา (อา-ภา), อิติ (อิ-ติ), อิติ (อี-ติ), อุต (อุ-ตุ), อุมิ (อุ-มิ), เอต (เอ-ตะ), โอฟาร (โอ-ฟา-ระ)

2) สระจม หมายถึง สระที่ประสมร่วมกับพยัญชนะ โดยไม่ปรากฏ อ อักษร (พระมหาเทียบ สิริธรรมาภรณ์ (มัลลย์), 2547) (ซึ่งสระจมนั้นจะปรากฏเป็นสระนำหรือเป็นสระประสมอยู่ในระหว่างพยางค์คำก็ได้) เช่น คำศัพท์บาลีว่า กุโปต (กะ-โป-ตะ), การณ, (กา-ระ-ณะ), กิมิชาต (กิ-มิ-ชา-ตะ), กิสิส (กิ-สิ-สะ), กกุสนธ (กะ-กุ-สัน-ธะ), กุฎาคาร (กุ-ฎา-คา-ระ), เภสร (ภะ-สะ-ระ), โกลาหล (โก-ลา-หะ-ละ) ด้วยเหตุนี้ สระบาลีทั้ง 8 ตัว จึงมีความสำคัญต่อเมื่อได้มีพยัญชนะบาลีเข้ามาอาศัยร่วมด้วย เปรียบได้กับบ้านที่เป็นที่พำนักอาศัย (นิสสัย) จะมีความสำคัญต่อเมื่อได้มีผู้เข้ามาอาศัย (นิสสิต) หากปราศจากผู้เข้ามาอาศัยแล้ว บ้านจะเป็นบ้านที่สมบูรณ์ได้อย่างไร สระบาลีทั้ง 8 ตัว (อ-โอ) ก็เช่นกัน หากขาดพยัญชนะบาลีทั้ง 33 ตัว (ก-อ) แล้ว ก็ไม่สามารถสื่อความให้เข้าใจระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารได้ เพราะเป็นแต่เพียงทำหน้าที่คอยเปล่งเสียง โดยที่ไม่สามารถสะท้อนอรรถสาระหรือความประสงค์อะไร ๆ ได้เลย ดังนั้น สระและพยัญชนะจึงต้องดำเนินไปในหนึ่งครรลองเดียวกันคือ ช่วยกันแสดงวัตถุประสงค์ของการสื่อสารผ่านเสียงและตัวหนังสือ ด้วยภาษาพูดและภาษาเขียนอย่าลืมนั่นคือ

วิธีการอ่านนิคคหิตคือ “_” (อัง)

ส่วนนิคคหิตคือ “_” (อัง) นี้ ภาษาไทยเรียกว่า “หยาดน้ำค้าง” เป็นพยัญชนะบาลีตัวที่ 33 เมื่อนำมาใช้ คือ ตามหลังสระเสียงสั้นคือ อ อิ อุ หมายถึง นิคคหิต คือ “_” มีชื่อเรียกอย่างหนึ่งว่า “อนุสาร” เมื่อนำมาใช้ จะต้องไปตามหรือประสมกับสระเสียงสั้นคือ อ อิ อุ เท่านั้น ไม่ไปตามหลังสระเสียงยาวที่เหลือ 5 ตัวคือ อา อี อุ เอ โอ

องค์ความรู้ใหม่

การส่งเสริมทักษะความสามารถตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักศึกษาภาษาบาลี ดังแผนภาพที่ 1

จากแผนภาพรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักศึกษาภาษาบาลี จึงเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นส่งเสริมทักษะการอ่านของนักศึกษาภาษาบาลีชั้นประโยค 1-2 เพื่อเป็นแนะแนวทางการอ่านภาษาบาลีอักษรไทยนั้น มี 4 องค์ประกอบสำคัญคือ (1) สระ 8 ตัว (2) พยัญชนะ 32 ตัว (3) นิคคหิต (อ) และ (4) สัญลักษณ์ (จุดพิหนทุที่บได้พยัญชนะ) นักศึกษาผู้ต้องการอ่านภาษาบาลี จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้และความเข้าใจใน 4 องค์ประกอบสำคัญ เพื่อให้ได้ฐานในการอ่านภาษาบาลีที่ถูกต้อง อันจะเป็นอุปการะต่อการเขียนภาษาบาลีได้อย่างถูกต้องตามลำดับ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจกับเนื้อหาไวยากรณ์บาลี ชั้นประโยค 1 – 2

ขั้นที่ 2 ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอักษรบาลี สระบาลี และพยัญชนะบาลี

ขั้นที่ 3 การเลือกวิธีการอ่านพยัญชนะ สระ นิคคหิต และอ่านจุดพิหนทุที่บได้พยัญชนะ

ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนวิธีการอ่าน

ขั้นที่ 5 แปลความหมายของศัพท์

สรุป

การพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาบาลีโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้และการจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้อ่าน พูต พัง คิด

อย่างลุ่มลึกที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินผู้เรียนร่วมกันให้เกิดกระบวนการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีความเอื้อต่อการทำงานร่วมกัน เช่น บทบาทของอาจารย์ผู้สอน คือ ให้ความสำคัญกับนักศึกษาภาษาบาลีเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะด้านการอ่านกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างชัดเจนเพื่อเน้นกับการนำไปใช้ประโยชน์กับนักศึกษาภาษาบาลีในส่วนของเนื้อหาการสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมให้นักศึกษาภาษาบาลีระหว่างการเรียนการสอนบาลีไวยากรณ์เบื้องต้น ให้นักศึกษาภาษาบาลีเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ภาษาบาลีมากยิ่งขึ้น และง่ายต่อการอ่านภาษาบาลี และสร้างคู่มือสำหรับนักศึกษาบาลีที่จะเริ่มเรียนบาลีเบื้องต้น รวมถึงบทบาทนักศึกษาภาษาบาลี คือ การเตรียมตัวเกี่ยวกับภาษาไทยและเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาบาลี อักษรบาลี สระ และพยัญชนะ รวมถึงการฝึกทำความเข้าใจต่อการเรียนภาษาบาลี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือหลักสูตรสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กานต์มณี ศักดิ์เจริญ. (2546). วิธีการการอ่านหนังสือและการอ่านหนังสือให้ฟัง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปรินติ้ง.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส.พริ้นติ้งเฮาส์.
- ทีศนา แชมมณี. (2546). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรธณ ฌ บางช้าง. (2538). ไวยากรณ์บาลี. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). การพัฒนาที่ยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด
- พระมหาเทียบ สิริธรรมาโณ (มาลัย). (2547). การใช้ภาษาบาลี. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พันตรี ป. หลงสมบุญ. (2540). พจนานุกรม มคอ-ไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อักษรการพิมพ์.
- พิทยา ลิ้มมณี. (2547). การอ่านตีความ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร.
- มนธิรา ภูมิลี. (2557). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เยาวเรศ ภัคติจิตร. (2557). Active Learning กับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วรรณิ โสมประยูร”. (2544). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2547). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ข้างทอง.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. นครปฐม: เพชรเกษม ปรีณตั้งกรุ๊ป.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2547). คู่มือหนังสือกิจกรรมสาระการเรียนรู้พื้นฐานชุดวิทยาศาสตร์กายภาพ ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2538). บาลีไวยากรณ์ อักษรวิธี ภาคที่ 1 สมัญญาภิธาน และสนธิ. (พิมพ์ครั้งที่ 37). กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2542). หลักและวิธีการสอนภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันท์ สันติเดชา. (2547). ใช้แบบฝึกเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนออกเสียงภาษาไทยไม่ถูกต้อง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธารอักษร จำกัด.
- Bonwell, C. C., & Sutherland, T. E. (1996). The active learning continuum: Choosing activities to engage students in the classroom. *New directions for teaching and learning*, (67), 3-16.
- Knowles, Malcom S. (1975). *Self – Directed Learning : A guild for Learner and Teacher*. Chicago : Association Press.
- Piaget. (1962). *Play dreams and imitation in childhood*. New York: Norton.